

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України
№ _____

**Професійний стандарт
„Машиніст автогрейдера”**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Керування всіма видами автогрейдерів. Виконання комплексу механізованих робіт відповідно до норм і правил гірничорудних розробок, експлуатації та зберігання автогрейдерів.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція F	Будівництво	Розділ 42	Будівництво споруд	Група 42.1	Будівництво доріг і залізниць
				Клас 42.11	Будівництво доріг і автострад

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Клас	Підклас
8	833	8332
Робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин	Робітники, що обслуговують сільськогосподарські та інші пересувні установки	Робітники, що обслуговують установки для виконання земляних та подібних робіт

1.4. Назва професії (професійної назви роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Машиніст автогрейдера 8332.

1.5. Професійна кваліфікація

Машиніст автогрейдера 5 розряду – трудові функції А, Б, В, Г, Д, Е.

Машиніст автогрейдера 6 розряду – трудові функції А, Б, В, Г, Д, Е.

Машиніст автогрейдера 7 розряду – трудові функції А, Б, В, Г, Д, Е.

Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення зазначені у п. 5.

1.6. Місце професії (посади, професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації):

Працює під керівництвом начальника колони / начальника ділянки / начальника зміни / майстра / механіка / диспетчера, який координує роботу машиніста автогрейдера.

1.7. Умови праці

Тривалість робочого часу та відпочинку – згідно з чинним законодавством, графіками роботи та відпочинку, правилами внутрішнього трудового розпорядку, колективним договором.

Відпустки надаються згідно з чинним законодавством, колективним договором, графіками надання відпусток за результатами атестації робочого місця за умовами праці.

Соціальні гарантії надаються на підставі результатів атестації робочих місць за умовами праці відповідно до чинного трудового законодавства України та відображені в колективному договорі підприємства.

Робота пов'язана зі шкідливими та важкими умовами праці. Пільги та компенсації встановлюються відповідно до чинного законодавства.

1.8. Засоби індивідуального захисту

Працівникам видаються безоплатно за встановленими галузевими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також мийні та знешкоджувальні засоби.

На час виконання певних робіт, для яких не передбачені ЗІЗ згідно норм, видаються чергові ЗІЗ колективного (безособового) користування, що передаються однією зміною іншій.

1.9. Умови допуску до роботи за професією

Стать: жіноча і чоловіча.

Вік: 18 років і старше.

Повна або базова загальна середня освіта та одержання професії безпосередньо на виробництві або професійна (професійно-технічна) освіта.

Наявність медичної довідки про проходження попереднього (періодичного) медичного огляду з висновком медичної комісії про придатність до роботи за професією „Машиніст автогрейдера”.

Проходження психофізіологічної експертизи.

Проходження навчання та спеціального навчання з питань охорони праці.

Проходження вступного та первинного інструктажу з охорони праці. Після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом кваліфікованих працівників пройти стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання протягом не менше шести змін.

Наявність посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки, правил дорожнього руху з відмітками про своєчасне проведення перевірки знань.

Кваліфікаційний іспит або тестування.

Психофізіологічні особливості:

- уважність;
- фізична витривалість та сила;
- зорова і слухова пам'ять;
- швидка реакція на аварійні сигнали;
- стресостійкість;
- гострота зору;
- орієнтація в просторі.

1.10. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня НРК

Свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації за професією „Машиніст автогрейдера” з додатками до свідоцтва про присвоєння кваліфікації „Машиніст автогрейдера”, 5-7 кваліфікаційні розряди за професією „Машиніст автогрейдера” – 3 рівень НРК.

2. Навчання та професійний розвиток

Професійне навчання працівників здійснюється у закладах освіти, навчальних центрах або в структурних підрозділах підприємства за різними формами

навчання за такими видами: підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації, професійно-технічне навчання, спеціальне навчання.

2.1. Первинна професійна підготовка (назва кваліфікації)

Первина професійна підготовка, професійно-технічне навчання за професією „Машиніст автогрейдера” 5 розряду – наявність повної або базової загально-середньої освіти, професійна підготовка на виробництві. Стаж роботи слюсарем з ремонту дорожньо-будівельних робіт та тракторів чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року

2.2. Перепідготовка (назва кваліфікації)

Перепідготовка за професією „Машиніст автогрейдера” 5 розряду проводиться за наявності повної або базової загальної середньої освіти та професійно-технічної освіти або професійно-технічного навчання безпосередньо на виробництві, стажу роботи слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

Перепідготовка за професією „Машиніст автогрейдера” 6 розряду проводиться за наявності повної або базової загальної середньої освіти та професійно-технічної освіти або професійно-технічного навчання безпосередньо на виробництві, стажу роботи слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

2.3. Підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації)

Підвищення кваліфікації з присвоєнням професійної кваліфікації „Машиніст автогрейдера” 6 розряду. Практичний досвід роботи за професією „Машиніст автогрейдера” 5 розряду не менше 1 року. Стаж роботи машиністом автогрейдера та слюсарем з ремонту чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

Підвищення кваліфікації з присвоєнням професійної кваліфікації „Машиніст автогрейдера” 7 розряду. Практичний досвід роботи за професією „Машиніст автогрейдера” 6 розряду не менше 1 року. Стаж роботи машиністом автогрейдера та слюсарем з ремонту чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

2.4. Спеціальне, спеціалізоване навчання Машиніста автогрейдера

Періодичне підвищення кваліфікації згідно потреб та відповідно до змін у законодавстві.

Періодичне навчання і перевірка знань з:

охорони праці, пожежної безпеки;

технічної експлуатації;

правил будови та безпечної експлуатації електроустановок споживачів;

правил охорони праці під час роботи з інструментами і пристроями;

правил дорожнього руху.

3. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність
Закон України “Про охорону праці”, відомості Верховної ради України, 1992 р., № 49.

Кодекс законів про працю України. відомості Верховної ради України, 1971 р., додаток до № 50.

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29.12.1993 р. № 256 Про затвердження Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.03.1994 р. за № 61/260.

Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 19.12.2013 № 966 Про затвердження „Правил охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.02.2014 р. за № 327/25104, НПАОП 0.00-1.71-13.

Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 21.06.2001 р. № 272 Про затвердження „Правил будови електроустановок”, НПАОП 40.1-1.21-98.

Наказ Міністерства палива та енергетики України від 25.07.2006 р. № 258 Про затвердження „Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.10.2006 р. за № 1143/13017.

Наказ Міністерства праці та соціальної політики України Комітету по нагляду за охороною праці від 09.01.1998 р. N 4 Про затвердження „Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.02.1998 р. за N 93/2533, НПАОП 40.1-1.21-98.

Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду № 61 від 18.03.2010 р. „Про затвердження Правил охорони праці під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.06.2010 р. за № 356/17651, НПАОП 0.00-1.24-10.

Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці № 15 від 26.01.2005 р. „Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою” (із змінами), НПАОП 0.00-4.12-05, НПАОП 0.00-8.24-05.

Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України № 67 від 25.01.2012 р. „Про затвердження Загальних вимог стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.02.2012 р. за № 226/20539, НПАОП 0.00-7.11-12.

Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1417 від 30.12.2014 р. „Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні” (із змінами), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.03.2015 р. за № 252/26697.

Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1111 від 16.09.2014 р. „Про прийняття національних стандартів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими стандартами, міждержавного стандарту як національного стандарту України, затвердження національних стандартів України, змін до нормативних документів України, скасування національних

стандартів України та міждержавних нормативних документів в Україні”, Керівництво по системі енергетичного менеджменту ISO 50001.

Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 250 від 13.07.2009 р. „Про запровадження ДСТУ ISO 9001:2009” (із змінами), Керівництво по системі менеджменту якості ISO 9001.

Постанова Кабінету міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306 Про Правила дорожнього руху.

Наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України № 964 від 09.07.2012 р. „Про затвердження Правил охорони праці на автомобільному транспорті”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.08.2012 р. за № 1299/21611, НПАОП 0.00-1.62-12.

Правила, що регулюють відповідну професійну діяльності затверджені в установленому порядку:

Робоча інструкція з професії „Машиніст автогрейдера”.

Правила внутрішнього трудового розпорядку.

Коллективний договір.

Стандарти, стандартні положення та інші нормативні документи, що забезпечують відповідний вид трудової діяльності.

Карта безпеки праці.

Технологічні інструкції, технологічні завдання і вказівки.

Загальнооб’єктова інструкція про заходи запобігання пожежної безпеки.

Інструкції з охорони праці для професії „Машиніста автогрейдера”.

Паспорта на виконання робіт.

4. Загальні компетентності

1. Здатність відповідально ставитися до професійної діяльності.
2. Знання та дотримання професійної лексики.
3. Здатність діяти в нестандартних ситуаціях.
4. Здатність працювати в команді.
5. Уміння лаконічно і чітко передавати інформацію.
6. Дотримання професійної етики.
7. Запобігання конфліктних ситуацій.
8. Знати методи безпечного виконання робіт з обладнанням, механізмами та інструментом, тощо.
9. Знати основи ощадливого виробництва.
10. Знати правила охорони праці, промислової безпеки.
11. Знати план локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій.

5. Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення

Умовне позначення	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовне позначення
А	Забезпечення надійної, безаварійної роботи автогрейдера	Здатність проводити підготовку до виконання робіт	А1
Б	Експлуатація автогрейдера	Здатність проводити будівництво та ремонт доріг	Б1
		Здатність приймати участь в аварійно-відновлювальних роботах	Б2
		Здатність проводити планувальні і будівельні роботи	Б3
В	Технічне обслуговування та ремонт	Здатність усунення несправностей	В1
		Здатність приймати участь у ремонтах	В2
Г	Дотримання нормативно-правових актів охорони праці і промислової безпеки	Здатність дотриматись нормативно-правових актів з охорони праці і промислової безпеки	Г1
Д	Надання першої домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках	Здатність надавати першу домедичну допомогу потерпілим при нещасних випадках	Д1
Е	Дотримання норм і правил екологічної безпеки	Здатність дотримуватись норм і правил екологічної безпеки	Е1

6. Опис трудових функцій

Трудові функції	Професійні компетентності	Предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструменти)	Знання	Уміння та навички

А. Забезпечення надійної, безаварійної роботи автогрейдера	А1	Н а в і с н е обладнання; К а б і н а автогрейдера; Система змазки; С и с т е м а охолодження; Г а л ь м і в н а система; Паливна система; Контрольно-вимірвальні прилади; З а п о б і ж н і пристрої та огороження (люки, двері, вікна, перила, підніжки, поручні); Сигналізаційне табло; Електропроводка; Акумуляторні батареї; Двигуни; Освітлювальні прилади; З в у к о в а сигналізація; Ходова частина; С и с т е м а управління; Бортовий журнал; Дорожній лист; С л ю с а р н і інструменти; Кувалда, молоток, лом, лопата, скребок; Ганчір'я; Лінійка контролю рівня паливно-змащувальних матеріалів; Інструкція з охорони праці для машиніста	3.1. Порядок прийому-здачі зміни 3.2. Правила технічної експлуатації, інструкцію з технічного обслуговування автогрейдера 3.3. Способи перевірки роботи автогрейдера на основі комп'ютерних даних 3.4. Технологія проведення перевірки справності обладнання 3.5. Ознаки несправності обладнання 3.6. Правила і порядок монтажу, демонтажу, переміщення, підготовки до роботи та установки змінного навісного обладнання 3.7. Правила безпеки експлуатації інструментів і пристосувань 3.8. Правила заповнення технічної документації	У . 1 . Користуватися слюсарним інструментом У.2. Проводити огляд та перевірку працездатності обладнання, виявляти несправності в системах і механізмах автогрейдера У . 3 . Контролювати надійність кріплень та захисних огорожень на робочому місці У.4. Проводити запуск/зупинку двигуна в різних температурних умовах У.5. Перевіряти працездатність гальм і системи управління А1.6. Заправляти автогрейдер паливно-змащувальними матеріалами У.7. Проводити чистку та змащування обладнання, вузлів і механізмів У.8. Заповнювати технічну документацію

Б. Експлуатація автогрейдера	Б1 Б2 Б3	Ґрунти для будівництва доріг; Земельне полотно; Кювети, зливні канави, кавальєри; Гірнича маса; Автомобільний відвал; Автогрейдер; Обладнання автогрейдера; Навісне обладнання; Паспорта на виробництво робіт по будівництву доріг; Маркшейдерські карти; Захисна дамба; Майданчики для планування ґрунтів; Ґрунти різних категорій; Автодорога; Робочий майданчик; Маркшейдерські карти; Розпушувач.	3.1. Будова, принципи роботи і технічні характеристики автогрейдера 3.2. Вимоги паспортів для виконання робіт по будівництву автомобільних доріг 3.3. Правила розробки виїмок планування площ за заданими профілями та відмітками 3.4. Технологія будівництва автодоріг і залізнично-дорожніх шляхів 3.5. Фізико- механічні властивості порід 3.6. Правила пересування автогрейдера по дорогах кар'єра 3.7. Термінологія щодо процесу дорожніх робіт 3.8. Технічні характеристики автогрейдера 3.9. Правила взаємодії з іншими машинами і робочим персоналом 3.10. Правила дорожнього руху 3.11. Правила переміщення автогрейдером 3.12. Правила управління	У.1. Керувати всіма видами автогрейдерів У.2. Читати проектну документацію У.3. Виконувати роботи з будівництва автодоріг і залізничних шляхів У.4. Розрізняти породи за фізико- механічними властивостями У.5. Виконувати планування горизонтальних майданчиків У.6. Формувати породний вал У.7. Формувати природний укіс У.8. Проводити розпушування порід різної категорії У.9. Виконувати роботи в комплексі з іншими обладнаннями і механізмами (екскаваторами, бульдозерами тощо) У.10. Виконувати роботи автогрейдером по плануванню площ, при розробці виїмок, насипів, резервів, кавальєрів і банкетів У.11. Стежити за

В. Технічне обслуговуван ня та ремонт	V1 V2	Н а в і с н е обладнання; Двигун; Трансмiсія; Ходова частина; К а б і н а автогрейдера; Р а м а автогрейдера; Г і д р а в л і ч н а система. Керівництво з експлуатації та технічному обслуговуванню автогрейдера; С л ю с а р н и й інструмент; Засоби, необхідні для очищення вузлів і агрегатів автогрейдера; Інструменти та пристосування, необхідні для виконання р е м о н т у автогрейдера: Д е ф е к т н а відомість;	3.1. Правила і порядок монтажу, демонтажу, переміщення, підготовки до роботи та установки з м і н н о г о н а в і с н о г о обладнання 3.2. Правила б е з п е к и експлуатації і інструментів і пристосувань 3.3. Будова, принципи роботи і технічні характеристики автогрейдера 3.4. Загальні знання будови основних вузлів і а г р е г а т і в автогрейдера 3.5. Загальні вимоги способів розбирання і складання складових частин; 3.6. Основні поняття про дефектування с и с т е м и з м а щ у в а н н я , живлення і охолодження д в и г у н і в внутрішнього згоряння 3.7. Правила складання і р е г л а м е н т п р о в е д е н н я п л а н о в о г о т е х н і ч н о г о обслуговування та п л а н о в о -	У.1. Проводити діагностику з метою визначення працездатності обладнання, механізмів і с и с т е м у п р а в л і н н я автогрейдера У.2. Виявляти і усувати дрібні несправності в р о б о т і обладнання, що обслуговується У . 3 . Користуватися інструментами і пристосуваннями У.4. Проводити розбирання та з б и р а н н я складових частин автогрейдера У.5. Керувати всіма видами автогрейдерів У.6. Заповнювати д е ф е к т н у відомість У.7. Проводити монтаж/демонтаж вузлів і агрегатів У.8. Проводити обкатку нового автогрейдера або о б к а т к у автогрейдера після проведення його капітального ремонту

Г. Дотримання вимог охорони праці і промислової безпеки	Г1	З а с о б и індивідуального захисту; З а с о б и колективного захисту; З а с о б и пожежогасіння.	3.1. Політику та цілі підприємства в галузі охорони праці 3.2. Вимоги безпеки, що пред'являються до машиніста автогрейдера (загальні вимоги, вимоги безпеки перед початком робіт, під час виконання робіт та під час завершення роботи, основні небезпечні та шкідливі промислові фактори, безпечна організація роботи та утримання робочого місця) 3.3. Вимоги щодо застосування, утримання та зберігання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального та колективного захисту 3.4. Заходи електробезпеки 3.5. Заходи пожежної безпеки 3.6. Карти оцінки ризиків 3.7. Перелік та місце зберігання засобів пожежогасіння та аварійного інструменту 3.8.	У.1. Виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці, правила поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва У.2. Використовувати засоби колективного та індивідуального захисту У.3. Діяти в аварійних ситуаціях згідно «Плану ліквідації аварій» У.4. Використовувати первинні засоби пожежогасіння У.5. Виконувати вимоги положень, інструкцій, стандартів за професією та видами робіт У.6. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку У.7. Виконувати положення Колективного договору підприємства У.8. Виконувати вимоги трудової дисципліни та регламенту виконання робіт У.9. Проводити

Д. Надання першої домедичної допомоги постраждалим від нещасних випадків	Д1	Аптечка для машиніста автогрейдера	3.1. Правила та прийоми надання першої домедичної допомоги постраждалим від нещасних випадків, від гострого захворювання та під час аварій 3.2. Місце знаходження засобів надання першої домедичної допомоги 3.3. Порядок виклику „Швидкої допомоги”, пожежної частини, номера телефонів служб екстреного реагування 3.4. Правила транспортування постраждалих при нещасних випадках 3.5. Склад та застосування лікарських препаратів	У.1. Визначати характер ушкоджень та ступінь загрози життю та здоров'ю постраждалих при нещасних випадках У.2. Надавати першу домедичну допомогу постраждалим при різних видах травм та ушкоджень У . 3 . Транспортувати постраждалих до місця надання першої медичної допомоги

Е. Дотримання норм і правил екологічної безпеки	Е1	Матеріали та інструменти для ліквідації наслідків розливу нафтопродуктів; Тара для відходів.	3.1. Політику підприємства в галузі охорони навколишнього середовища 3.2. Цілі підприємства в галузі екології 3.3. Основи ощадливого підприємства, система 5 С 3.4. Положення Системи менеджменту навколишнього середовища (СМОС) 3.5. Вимоги законодавства в галузі охорони навколишнього середовища 3.6. Реєстр екологічних аспектів свого підрозділу 3.7. Інструкцію з поводження з відходами 3.8. Наказ про моніторинг розливів нафтопродуктів 3.9. Закони України „Про відходи”, „Про охорону земель”	У.1. Проводити збір відходів виробництва роздільно по видах У.2. Ліквідувати наслідки розливів нафтопродуктів

7. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

7.1. Розробники проекту професійного стандарту

Галузева рада з розробки професійних стандартів і стратегії розвитку професійних кваліфікацій Всеукраїнського об'єднання обласних організацій роботодавців підприємств металургійного комплексу „Федерація металургів України”.

7.2. Суб'єкт перевірки професійного стандарту

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні.

7.3. Дата затвердження професійного стандарту

7.4. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру професійних стандартів

7.5. Рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту